

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Φεντερασιόν
- β. Πεδινόι
- γ. Εθνικό Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Στον ελληνικό χώρο το πρόβλημα της έγγκειας ιδιοκτησίας γνώρισε τις εντάσεις που παρατηρήθηκαν και σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη.
- β. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος Α΄ το 1915 προκάλεσε δύο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης Βενιζέλου.
- γ. Η αστική στέγαση των προσφύγων που κατέφυγαν στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή (1922) συνάντησε περισσότερα εμπόδια από την αγροτική.
- δ. Ο παλαίμαχος κρητικός πολιτικός Ι. Σφακιανάκης κάλεσε τον λαό σε καθολική συμπαράσταση προς τους επαναστάτες του Θερίσου (21 Μαρτίου 1905).
- ε. Η πολιτική των νεοτουρκικών κυβερνήσεων έναντι των Ελλήνων βρισκόταν σε πλήρη συμφωνία με τις εξαγγελίες του προέδρου των ΗΠΑ Ουίλσον.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες ήταν οι πολιτικές εξελίξεις στο Κρητικό Ζήτημα μετά τη συμφωνία στις Μουρνιές (2 Νοεμβρίου 1905) και έως την ανάληψη της Ύπατης Αρμοστείας της Κρήτης από τον Αλέξανδρο Ζαΐμη;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Ποια πλεονεκτήματα, που επέτρεπαν μια θετική οικονομική πορεία, εξασφάλισε η Ελλάδα στη διάρκεια του Μεσοπολέμου (1919-1939);

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιολογώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να αναφερθείτε στο περιεχόμενο του Συντάγματος του 1844 σχετικά με:

- α) τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών (μονάδες 4)
- β) το δικαίωμα της ψηφοφορίας και την εκλογική διαδικασία (μονάδες 9)
- γ) την κατανομή των εξουσιών (μονάδες 12).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο Έκλογικος Νόμος καθιέρωνε την εκλογή των βουλευτών με πλειοψηφικό σύστημα δύο γύρων, που θα διεξαγόταν με άμεση, σχεδόν καθολική, και μυστική ψηφοφορία. Δικαίωμα ψήφου δινόταν στους πολίτες (άρρενες) ηλικίας 25 ετών συμπληρωμένων, «έχοντας προσέτι ιδιοκτησίαν τινά εντός της έπαρχίας, όπου έχουν την πολιτικήν διαμοιήν των, ή εξασκούντας εν αυτή όποιονδήποτε έπάγγελμα, ή άνεξάρτητον έπιτήδευμα». Έξαίρουνταν «α) Οί διατελούντες υπό άνάγκρσιν έπί κακουργήματι, β) Οί προσκαίρως ή διά παντός στερηθέντες κατά συνέπειαν δικαστικής άποφάσεως του δικαιώματος του ψηφοφορείν, γ) Οί στερούμενοι της έλευθέρας διαχειρίσεως της περιουσίας των».

Ν. Διαμαντούρος, *Ιστορία του Έλληνικού Έθνους*, τ. ΙΓ': Νεώτερος Έλληνισμός από 1833 ως 1881, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 2000, σ.112.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο Βασιλιάς δεν ήταν μόνον ο ανώτατος άρχοντας, ο αρχηγός του κράτους αλλά και το ανώτατο και κυρίαρχο όργανο του κράτους, αποδεχόταν δηλαδή μόνον εκείνους τους περιορισμούς της εξουσίας του, που είχαν διατυπωθεί ρητώς στο Σύνταγμα.

Η μοναρχική πηγή της εξουσίας προέκυπτε και από το ίδιο το συνταγματικό κείμενο, που αναγνώριζε το πρόσωπο του Βασιλιά ως ιερό και απαραβίαστο αλλά και από την πρόβλεψη ότι η δικαιοσύνη πηγάζει από το Βασιλιά και απονέμεται εν ονόματι του. Η μοναρχία ήταν όμως περιορισμένη μέσα στα όρια που έθετε η ίδια με το παραχωρημένο Σύνταγμα.

Το Σύνταγμα του 1844 εισήγαγε την αρχή της διάκρισης των εξουσιών. [...] Η νομοθετική πρωτοβουλία και το δικαίωμα της κρύσεως των νόμων ανήκε στο Βασιλιά. Με το διορισμό των μελών της Γερουσίας και της διάλυσης, χωρίς περιορισμό, της Βουλής, ο Βασιλιάς συγκέντρωνε εκτεταμένες αρμοδιότητες.

Η. Μαυρομούστακου, *Πολιτικοί Θεσμοί και Διοικητική Οργάνωση*, στο: *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770-2000*, 4^{ος} τόμος: *Το Ελληνικό Κράτος, 1833-1871, Η Εθνική Εστία και ο Ελληνισμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2003, σ.43.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Περί συντάξεως της Πολιτείας

Άρθρον 15. Η νομοθετική εξουσία ενεργείται συνάμα υπό του Βασιλέως, της Βουλής και της Γερουσίας.

Άρθρον 20. Η εκτελεστική εξουσία ανήκει εις τον Βασιλέα, ενεργείται δε διά των παρ' αυτού διοριζομένων υπευθύνων Υπουργών.

Άρθρον 21. Η δικαστική εξουσία ενεργείται διά των δικαστηρίων, αι δε δικαστικά αποφάσεις εκτελούνται εν ονόματι του Βασιλέως.

Περί της Βουλής

Άρθρον 59. Η Βουλή σύγκεται εκ Βουλευτών, εκλεγομένων των εχόντων δικαίωμα προς τούτο πολιτών, κατά τον περί εκλογής Νόμον.

Α. Σβώλος, *Τα Ελληνικά Συντάγματα*, σσ. 153, 155, 161 (Στο: *Αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα: «Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας»*, τεύχ. 1ο, Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ.–Κ.Ε.Ε., 1999, σ. 197).

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο και τον πίνακα που σας δίνονται παρακάτω, να εξηγήσετε για ποιους λόγους η ΕΑΠ, κατά την αποκατάσταση των προσφύγων, έδωσε το βάρος στη γεωργία και προτεραιότητα στην εγκατάσταση των προσφύγων στη Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] Σε καμία χώρα δεν μπορούσε να αποκλειστεί η πιθανότητα εσωτερικών ταραχών. Οι πρόσφυγες διεκδικούσαν όλο και περισσότερα, ιδιαίτερα εκείνοι που ζούσαν στις πόλεις και ήταν σε θέση να κάνουν την οργή τους αισθητή διαδηλώνοντας στους δρόμους. Η όλη προσπάθεια εγκατάστασης των προσφύγων στην Ελλάδα έχει πολλές φορές κατηγορηθεί για «προκατάληψη υπέρ των αγροτών» και για το γεγονός ότι σε μία επταετία εντατικής λειτουργίας [της ΕΑΠ] διατέθηκαν μόνο δύο εκατομμύρια στερλίνες για τα στεγαστικά προγράμματα των πόλεων, ενώ για τα προγράμματα της υπαίθρου διατέθηκαν 10,5 εκατομμύρια.

Είναι αλήθεια ότι υπήρχαν κοινωνικοί, πολιτικοί και στρατηγικοί λόγοι για την εγκατάσταση των προσφύγων κυρίως στα εδάφη της βόρειας Ελλάδας. Οι πόλεις και οι κομποπόλεις ήταν ήδη υπερπλήρεις, ανθυγιεινές και κινδύνευαν να μετατραπούν σε εστίες πολιτικής και κοινωνικής αναταραχής. Δεν υπήρχε απλός τρόπος να βρεθεί εργασία για τους πρόσφυγες των αστικών κέντρων χωρίς να δημιουργηθεί δυσφορία στον υπάρχοντα πληθυσμό. Οι αγροτικές περιοχές στο βορρά, αντίθετα, ήταν σχετικά έρημες ακόμα και πριν την έξοδο των μουσουλμάνων. Μετά την έξοδο, η κυβέρνηση συνειδητοποίησε τη στρατηγική ανάγκη να εποίκισει το συντομότερο αυτά τα εδάφη με αγρότες που [...] αποτελούσαν πολύτιμο προμαχώνα στις τυχόν βλέψεις των Σλάβων για την βόρεια Ελλάδα. Όσο πιο γρήγορα πήγαιναν να εγκατασταθούν στα εδάφη της ελληνικής Μακεδονίας τόσο το καλύτερο.

Br. Clark, *Δυο φορές ξένος: Οι μαζικές απελάσεις που διαμόρφωσαν τη σύγχρονη Ελλάδα και Τουρκία*, μετ. Β. Ποταμιάνου, Αθήνα: Ποταμός, 2007, σ. 243

ΠΙΝΑΚΑΣ

*Κατανομή των προσφύγων κατά γεωγραφικό διαμέρισμα
(1928)*

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Μακεδονία	638253	52.2%
Στερεά Ελλάδα	306193	25.1%
Δυτ. Θράκη	107607	8.8%
Νησιά Ανατ. Αιγαίου	56613	4.6%
Θεσσαλία	34659	2.8%
Κρήτη	33900	2.8%
Πελοπόννησος	28362	2.3%
Ήπειρος	8179	0.7%
Κυκλάδες	4782	0.4%
Ιόνια Νησιά	3301	0.3%
ΣΥΝΟΛΟ	1221849	100%

Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου (Θεωρητική Κατεύθυνση), Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2010, σ. 155.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

- α. Φεντερασιόν: βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 46: «Η κατάσταση αυτή [δηλ. η απουσία ανάπτυξης εργατικού κινήματος στην Ελλάδα]... στη χώρα».
- β. Πεδινοί: μία από τις δύο μεγάλες παρατάξεις που σχηματίστηκαν στην εθνοσυνέλευση 1862-1864, βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 77: «Μέσα στην εθνοσυνέλευση... μικροκαλλιεργητές».
- γ. Εθνικό Κόμμα (Κ.Μαυρομιχάλη): ένα από τα τρία αντιβενιζελικά κόμματα, βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 92: «Το Εθνικό Κόμμα... Βενιζελικοί».

ΘΕΜΑ Α2

- α. Λάθος
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β1

Βλ. σχολ. εγχειρ, σελ. 215 – 216: «Οι διαπραγματεύσεις ... οριστικής του επίλυσης».

ΘΕΜΑ Β2

Βλ. σχολ. εγχειρ, σελ. 52: «Η Ελλάδα του μεσοπολέμου ... στην καταστροφή».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Η Εθνοσυνέλευση του 1843-1844 ανέλαβε να συντάξει το Σύνταγμα της Ελλάδας. Πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαδικασία αυτή διαδραμάτισαν τα τρία «ξενικά» κόμματα, και ιδιαίτερα οι ηγέτες τους, βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 70-71: «Το ζητούμενο... συνταγματικές ρυθμίσεις».

- α) Βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 70: «Οι κομματικές... μηχανισμών».
- β) Σχετικά με το δικαίωμα της ψηφοφορίας βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 72: «Με άλλες διατάξεις... πρωτοπορία». Πιο συγκεκριμένα, δικαίωμα ψήφου είχαν οι άρρενες πολίτες που είχαν συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας τους και διέθεταν κάποια ιδιοκτησία στην επαρχία όπου είχαν τα πολιτικά τους δικαιώματα ή ασκούσαν οποιοδήποτε επάγγελμα ή ανεξάρτητο επιτήδευμα. Η απαίτηση για κατοχή ιδιοκτησίας ή εναλλακτικά για άσκηση κάποιας επαγγελματικής δραστηριότητας δεν συνιστά σοβαρό περιορισμό του δικαιώματος ψήφου αφού ούτε το είδος (κινητή ή ακίνητη λ.χ.) και η αξία της περιουσίας προσδιορίζονται ούτε το είδος της εργασίας ή το ύψος του εισοδήματος. Αυτοί που ρητά στερούνται δικαιώματος ψήφου ήταν: α) όσοι βρισκόταν στα στάδια της ανάκρισης ως ύποπτοι για διάπραξη κακουργήματος, β) όσοι προσωρινά ή ισόβια είχαν με δικαστική απόφαση στερηθεί το δικαίωμα ψηφοφορίας, και γ) όσοι είχαν στερηθεί το δικαίωμα ελεύθερης διαχείρισης της περιουσίας τους. Σχετικά με την εκλογική διαδικασία, βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 72: «οριζόταν... Συνδυασμών». Επιπλέον, ο εκλογικός νόμος καθιέρωνε την εκλογή των Βουλευτών με πλειοψηφικό σύστημα δύο γύρων, που θα διεξάγονταν με άμεση, σχεδόν καθολική και μυστική ψηφοφορία. Αναφορά στην εκλογή των μελών της Βουλής, σύμφωνα με τον εκλογικό νόμο, έκανε το άρθρο 59 του Συντάγματος.
- γ) Μολονότι, όπως προαναφέρθηκε, ο περιορισμός της απόλυτης εξουσίας του βασιλιά ήταν το ζητούμενο κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης του συντάγματος, εν τούτοις ο μονάρχης διατήρησε την κεντρική του θέση εντός του πολιτεύματος καθώς και αρκετές εξουσίες. Καταρχάς, δεν ήταν μόνο ο ανώτατος άρχοντας και ο αρχηγός του κράτους, αλλά και το ανώτατο και κυρίαρχο όργανο. Αυτό σήμαινε ότι οι μόνοι περιορισμοί που ίσχυαν για την εξουσία του ήταν αυτοί που ρητά είχαν διατυπωθεί στο Σύνταγμα. Το πρόσωπό του αναγνωριζόταν ως ιερό και απαραβίαστο, καθιστώντας έτσι τον μονάρχη κύρια πηγή εξουσίας. Όμως, η ύπαρξη Συντάγματος έθετε πλέον σαφή όρια στον μοναρχικό θεσμό.
Προς την κατεύθυνση αυτή το Σύνταγμα του 1844 εισήγαγε την αρχή της διάκρισης των εξουσιών. Η εκτελεστική εξουσία άνηκε, όπως σημειώνεται στο άρθρο 20, στον βασιλιά και ασκούσαν από τους αρμόδιους υπουργούς που ο ίδιος διόριζε, βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 71-72: «Στο σύνταγμα... υπουργού».
Για τη νομοθετική εξουσία τα πράγματα ήταν πιο περίπλοκα καθώς, σύμφωνα με το άρθρο 15, ασκούσαν από τρεις φορείς: τον βασιλιά, τη βουλή, τα μέλη της οποίας εκλέγονταν από τους πολίτες (άρθρο 59), και τη Γερουσία, βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 72: «Οι γερουσιαστές... ισόβια». Το προνόμιο διορισμού των γερουσιαστών σε συνδυασμό με το δικαίωμα διάλυσης της βουλής, χωρίς περιορισμό, ενίσχυαν το ρόλο του μονάρχη στο νομοθετικό τομέα. Σε αυτόν, άλλωστε ανήκε και το δικαίωμα της κυρώσεως των νόμων.
Τέλος, για τη δικαστική εξουσία το άρθρο 21 όριζε ότι ενεργείται δια των δικαστηρίων, των οποίων οι αποφάσεις εκτελούνται εν ονόματι του βασιλιά. Στην πράξη, δηλαδή, η δικαστική εξουσία πηγάζει από τον βασιλιά.
Αντιλαμβάνεται, συνεπώς, κανείς ότι η θέση του βασιλιά παρέμενε ισχυρή στο Σύνταγμα του 1844, καθώς αυτός εμπλέκεται στην άσκηση και των τριών βασικών εξουσιών. Παρ' όλα αυτά, η ίδια η ύπαρξη Συντάγματος, όπως

σημειώθηκε παραπάνω, σε συνδυασμό με την εδραίωση του κοινοβουλευτικού συστήματος δεν επέτρεπε πλέον στην μοναρχική εξουσία να ασκείται απόλυτα και ανεξέλεγκτα.

ΘΕΜΑ Δ1

Η ΕΑΠ στην προσπάθειά της να αποκαταστήσει τους πρόσφυγες έλαβε υπόψη διάφορες παραμέτρους. Κατά τη διάρκεια της θητείας της (1923-1930), η ΕΑΠ έθεσε ως στόχο της την εξασφάλιση παραγωγικής απασχόλησης και οριστικής στέγασης. Διέκρινε την αποκατάσταση των προσφύγων σε αστική, η οποία περιελάμβανε μόνο την παροχή στέγης στις πόλεις και όχι την ανεύρεση εργασίας, και σε αγροτική, η οποία παρείχε στους ενδιαφερομένους στέγη και κλήρο γης στην ύπαιθρο. Μολονότι οι περισσότεροι πρόσφυγες προέρχονταν από αστικές περιοχές και ασκούσαν αστικά επαγγέλματα, η ΕΑΠ έδωσε βάρος στη γεωργία. Η επιλογή αυτή υπήρξε επιβεβλημένη καθώς ήταν διαθέσιμα τα μουσουλμανικά κτήματα μετά την απομάκρυνση των Μουσουλμάνων πρώην ιδιοκτητών τους, όπως όριζε η Σύμβαση της Λωζάνης (1923). Επομένως, η αγροτική αποκατάσταση ήταν ταχύτερη και δεν απαιτούσε υπερβολικές δαπάνες. Στα πεδινά εδάφη της Μακεδονίας και της Δυτικής Θράκης θα μπορούσαν να εγκατασταθούν καλλιεργητές δημητριακών, στην Ανατολική Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη καπνοπαραγωγοί, στην Κρήτη αμπελουργοί και στο Σουφλί σηροτρόφοι. Εξάλλου, η ελληνική οικονομία υπήρξε κατεξοχήν αγροτική, βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 153-154: «Για την αποκατάσταση... γεωργική παραγωγή». Τα παραπάνω στοιχεία επιβεβαιώνονται και από τον πίνακα τον σχετικό με την κατανομή των προσφύγων κατά γεωγραφικό διαμέρισμα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των προσφύγων κατευθύνθηκε με πρωτοβουλία της ΕΑΠ στη Μακεδονία (52,2%), στη Δυτ.Θράκη (8,8%), στη Θεσσαλία (2,8%), στην Κρήτη (2,8%), δηλαδή σε περιοχές γόνιμες και κατάλληλες για γεωργική παραγωγή καθώς διέθεταν ελεύθερους και αξιοποιήσιμους κλήρους γης μετά την ολοκλήρωση της αγροτικής μεταρρύθμισης και την απομάκρυνση των μουσουλμάνων. Αντίθετα, όπως δηλώνεται και στον πίνακα, περιοχές άγονες και ορεινές όπως η Ήπειρος, οι Κυκλάδες και τα Ιόνια Νησιά δεν επιλέχθηκαν ως τόποι εγκατάστασης προσφύγων, καθώς δεν μπορούσαν να συμβάλουν στην αύξηση της αγροτικής παραγωγής και στην αυτάρκεια των κατοίκων τους. Το υψηλό ποσοστό προσφύγων που εγκαθίστανται στη Στερεά Ελλάδα σχετίζεται κατά κύριο λόγο με την αστική αποκατάσταση, αφού εκεί βρίσκονται η Αθήνα και ο Πειραιάς.

Σημαντικοί λόγοι στροφής προς τη γεωργία και την αγροτική αποκατάσταση των προσφύγων ήταν ο υπερπληθυσμός στα αστικά κέντρα και η δυσκολία ανεύρεσης εργασίας για τους πρόσφυγες. Η παρουσία των προσφύγων στις πόλεις δημιουργούσε κοινωνικές εντάσεις και εσωτερικές ταραχές οι οποίες προέρχονταν τόσο από τις αυξημένες απαιτήσεις των προσφύγων όσο και από τη δυσανεξία των γηγενών οι οποίοι αντιμετώπιζαν εχθρικά το προσφυγικό στοιχείο. Επομένως, η επιλογή της αγροτικής αποκατάστασης υποκρύπτει και πολιτική σκοπιμότητα, αφού μέσω αυτής αποφεύγονταν οι κοινωνικές ταραχές, οι οποίες συχνά έπαιρναν μορφή διαδηλώσεων στους δρόμους των αστικών κέντρων. Γι' αυτούς τους λόγους η πολιτική Βενιζέλου προσανατολίστηκε στη δημιουργία τάξης μικροκαλλιεργητών και απέφυγε τη δημιουργία εργατικού προλεταριάτου, βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 154: «υπήρχε ... προλεταριάτου».

Επιπλέον, η περιοχή της Μακεδονίας και της Δυτικής Θράκης εξυπηρετούσε την ανάγκη της ΕΑΠ να καλύψει το δημογραφικό κενό που είχε δημιουργηθεί μετά την αποχώρηση Μουσουλμάνων και Βουλγάρων (συνθήκη Νεϊγύ, 1919) και τη μείωση του πληθυσμού στις περιοχές αυτές λόγω των διαδοχικών πολέμων. Εξάλλου, επρόκειτο για περιοχές αραιοκατοικημένες και πριν την αποχώρηση των Μουσουλμάνων. Επιτακτική ανάγκη θεωρήθηκε ο εποικισμός αυτών των εδαφών καθώς πρόκειται για παραμεθόριες περιοχές και για αυτό το λόγο έπρεπε να ενισχυθεί το ελληνικό στοιχείο ώστε να χρησιμοποιηθεί ως φραγμός στις επεκτατικές βλέψεις των Σλάβων για την Βόρεια Ελλάδα, βλ. σχολ. εγχειρ., σελ. 154 «Εξάλλου... περιοχές». Τα στοιχεία αυτά συμπληρώνονται από τις πληροφορίες του πίνακα ο οποίος καταγράφει τη Μακεδονία πρωτίστως ως τον κατεξοχήν χώρο υποδοχής και εγκατάστασης προσφύγων αλλά και τη Δυτική Θράκη να ακολουθεί με σημαντικό πληθυσμό αν και οι Μουσουλμάνοι της περιοχής αυτής εξαιρέθηκαν από την ανταλλαγή πληθυσμών. Συνολικά το 61% των προσφύγων, σύμφωνα με τον πίνακα, εγκαταστάθηκε για τους προαναφερθέντες λόγους στις παραπάνω περιοχές. Ωστόσο, η ΕΑΠ κατηγορήθηκε για προκατειλημμένη πολιτική υπέρ των αγροτών επειδή διέθεσε πολλαπλάσια χρηματικά ποσά για τα προγράμματα της υπαίθρου σε αντίθεση με τα στεγαστικά προγράμματα των πόλεων. Παρά τις προσπάθειες της, η ΕΑΠ δεν κατάφερε πάντα να εκπληρώσει τους στόχους της εξαιτίας της κινητικότητας των προσφύγων και των προσωπικών επιλογών τους.

Επιμέλεια

Καλουτσάκης Αγησίλαος • Φαρσάρη Ελένη

εκπαιδευτικός οργανισμός

ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ